

BİLANÇO

TÜRMOB AYLİK YAYIN ORGANI • SAYI : 141 • TEMMUZ 2008 5 5.00 YTL • ISSN:1307-6620

- *1-20 Temmuz Mali Tatil*
- *Denetim Standartları ve Kamu Gözetim Kurumu yasa çalışması*
- *TMSK yasal statüsünü güçlendiriyor*
- *KİT'ler borç sarmalında*

ISSN 1307-6620

9 771307 662000

Ekonomik Rapor

TÜRMOB Bas.Yay.Dağ.İşlt. Adına

Sahibi

Mehmet TİMUR

Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI

Ali E. DOĞANOĞLU

Ahmet FETTAHOĞLU

Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi

tarafından yayınlanmaktadır

Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107

06570 Anıttepe - ANKARA

Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)

Fax: (0.312) 232 50 73

http: www.turmob.org.tr

e-mail:alid@turmob.org.tr

Baskı

Fersa Matbaası

İstanbul Yolu 12.Km.Dökmeci San. Sit.

10.Cad. No:5/8 Şaşmaz/ANKARA

(0.312) 278 43 56

Basım Tarihi : 08 Temmuz 2008

Basım Yeri : Ankara

ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya

tamamı alıntı yapılamaz

Denetim Standartları, Kamu Gözetim Kurulu, Basel-II ve TMSK

TÜRMOB tarafından oluşturulan Türkiye Denetim Standartları Kurulu, denetim standartlarını yayınladı. Uzun bir çalışma ile yayınlanan standartlar, Uluslararası Standartların Türkçeye çevirisi niteliğinde. TÜRMOB tarafından yayınlanan bu standartlar, uygulamadaki güncel düzenlemeyi içeriyor ve 2009 yılı sonuna kadar da uygulamada olacak.

Denetim standartları konusunda diğer bir gelişmede, TBMM'ne sevk edilen Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu Kanun Tasarısı oldu. Tüm dünyada güncel olan bu konunun Türkiye'de de uygulanması amaçlanıyor. Ancak, iki ayrı kurumun tek çatı altında yer alması dünya örnekleri ile bağdaşmıyor.

Sermaye Piyasası Kanunu'na eklenen bir ek madde ile kurulmuş bulunan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'da hazırlanan Kanun Tasarısı ile kendi kanununa kavuşmuş olacak.

Bu iki tasarı da Bakanlar Kurulu'nda kabul edilerek TBMM'ne sevk edildi.

Geçtiğimiz ay içerisinde yaşadığımız önemli gelişmelerden biride Basel-II uygulamasının ertelenmesi oldu. 2009 yılında uygulamaya girecek Basel-II, BDDK tarafından finansal piyasalarda yaşanan belirsizlikler gerekçe gösterilerek belirsiz bir tarihe ertelendi.

TBMM Genel Kurulu'nda Haziran ayında görüşülmesi beklenen yeni Türk Ticaret Kanunu Tasarısının da görüşmeleri henüz başlamadı. Denetim Standartları ve Kamu Gözetim Kurulu ile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun yasal statü çalışmalarının biran önce tamamlanması gerekiyor. Bu iki alan Türk Ticaret Kanunu düzenlemesi ile güçlü bir yapıya kavuşacaktır. Bu uygulamaların yürürlüğe girmesiyle mesleğimiz önemli bir dönemeç yaşayacaktır. Basel gibi uygulamalarında devreye girmesi ile şeffaf hesap verebilir bir mali sisteme Türkiye kavuşacaktır.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Sekreter

1-20 Temmuz Mali Tatil

5604 sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre meslek mensuplarına ve yükümlülere kolaylıklar getiren “Mali Tatil” uygulaması, 2008 yılında 1 -20 Temmuz günleri arasında uygulanacak.

3 568 sayılı SM, SMMM ve YMM Kanunu hükümlerine göre faaliyette bulunan meslek mensuplarının, 1-20 Temmuz günleri arasında mer’i mevzuata göre yapmaları gereken bazı vergi ve sosyal güvenlik işlemlerini 20 Temmuz tarihinden sonra erteleyerek meslek mensupları ve yükümlülere kolaylıklar getiren 5604 sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun, 28 mart 2007 tarih ve 26476 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Yasanın 1’inci maddesine göre, her yıl temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dahil) mali tatil uygulanmakta, Haziran ayının son gününün tatil günü olması halinde ise, mali tatil, temmuz ayının ilk iş

gününi takip eden günden başlamakta hükmü yer almaktaydı. Bu düzenlemeye göre, 2008 yılında mali tatil, 1-20 Temmuz 2008 günleri arasında uygulanacak.

Gümrük idareleri, il özel idareleri ve belediyeler tarafından tarh ve/veya tahsil edilen vergi, resim ve harçlarla ilgili olarak mali tatil uygulanmamakta.

Mali tatilin sona erdiği günü izleyen yedi gün içinde biten bu maddede kapsamındaki kanuni ve idari süreler, malî tatilin son gününü izleyen tarihten itibaren yedinci günün mesai saati bitiminde sona ermiş sayılmakta.

5604 sayılı Yasada, vergi ile ilgili bazı işlemlerin süresinin uzayacağı, bazı işlemlerin süresinin işlemeceği ve bazı işlemlerin yapıla-

mayacağına yönelik düzenlemeler bulunmaktadır. Bu düzenlemeler, aşağıdaki gibidir:

5604 sayılı Yasanın 1’nci maddesine göre, son günü mali tatile rastlayan bazı süreler, tatilin son gününü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılmakta. Bu süreler aşağıdaki gibidir:

Beyanname verme süreleri

İkmalen, re’sen veya idarece yapılan tarhiyatta ödeme süreleri.

Uzlaşmaya ilişkin

Devamlı bilgi vermeye ilişkin süreler

Beyana dayanan ve beyanname verme süresi mali tatil nedeniyle uzamış olan vergilerde ödeme süresi (aynı ay içerisinde kalmak kaydıyla), uzayan beyanname verme

süresinin son gününden itibaren üçüncü günün mesai saati bitimine kadar uzamış sayılmakta.

Bazı süreler malî tatil süresince işlemeyecek. Belirtilen süreler malî tatilin bitiminden itibaren tekrar işlemeye başlayacak. Bu süreler şunlar; Muhasebe kayıt süreleri, bildirim süreleri, dava açma süreleri vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma süreleri malî tatil süresince işlemez. Belirtilen süreler mali tatilin bitiminden itibaren tekrar işlemeye başlar.

Mahkeme kararı veya Cumhuriyet Savcılıklarının talebi üzerine ya da Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yapılan ara-malı incelemeler hariç olmak üzere, malî tatil süresince inceleme amacıyla defter ve belgelerin ibrazı talep edilemeyecek, mükellefin işyerinde incelemeye başlanılamayacak.

Tatil süresince, vergi ve ceza ihbarnameleri ile mahsup taleplerine yönelik olanlar hariç, bilgi isteme talepleri mükelleflere, vergi ve ceza sorumlularına bildirilemeyecek. Ancak tatil süresi içinde gerçekleşen tebligat işlemlerinde süre, malî tatilin son gününden itibaren işlemeye başlayacak.

Mali tatil ilan edilen döneme rast-

layan tarihlerde Sendikalar Kanunu, İşsizlik Sigortası Kanunu ve İş Kanununa göre işverenlerce yapılması gereken, iş kazası ve meslek hastalığı bildirimleri dışında kalan beyan, bildirim ve ödemeler; Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi sigortalı-

ların, Sosyal Sigortalar Kanununa tabi işverenlerin, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalıların yapmakla yükümlü olduğu iş kazası ve meslek hastalığı bildirimleri dışında kalan beyan, bildirim ve ödemeler, birinci inci maddede belirtilen süreler kadar erteleniyor.

Bu Tebliğlerde yer alan düzenlemeler genel hatlarıyla aşağıda belirtilmiştir.

Mali tatil nedeniyle uzaması söz konusu olmayan süreler ise: Özel

tüketim vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, özel iletişim vergisi ile şans oyunları vergisine ilişkin olarak verilmesi gereken beyannamelerin verilme ve ödeme süreleri,

İcra yoluyla yapılan satışlarda katma değer vergisi uygulamasına yönelik (5) No.lu Katma Değer Vergisi Beyannamesinin verilme ve ödeme süresi,

Sürekli beyanname vermek zorunda olanlar dışındaki resmi kuruluşlar tarafından müzayede mahallerindeki satışlar dolayısıyla tahsil edilen katma değer vergisinin, 15 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (I/3) bölümünde belirtilen ödeme süresi,

1512 sayılı Noterlik Kanununun 118 inci maddesine göre noter-

ler tarafından tahsil edilen damga vergisi ve harç bedellerinin anılan Kanunun 119 uncu maddesi uyarınca ilgili vergi dairesine bildirilmesine ilişkin olarak verilecek beyannameler ile süresiz yükümlülük şeklinde değerlendirilen ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre verilen (1), (2) ve (4) No.lu Beyannamelerin verilme ve ödeme süreleri,

Kanuni süresinden sonra kendiliğinden veya pişmanlık talepli olarak verilen beyannamelerin ödeme süresi.

T Ü R M O B

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Mali Tatil (1-20 Temmuz) Uygulaması İle İlgili Kamuoyuna Duyuru

BEYANNAME ÇEŞİDİ	İLK BEYAN GÜNÜ	SON BEYAN GÜNÜ	SON ÖDEME GÜNÜ
Haziran / 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının ve Damga Vergisinin Muhtasar Beyanname verilmesi ve ödenmesi (AYLIK)	01/07/2008	28/07/2008	31/07/2008
Nisan- Mayıs- Haziran / 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının ve Damga Vergisinin Muhtasar Beyanname verilmesi ve ödenmesi (ÜÇ AYLIK)	01/07/2008	28/07/2008	31/07/2008
Haziran / 2008 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname verilmesi ve ödenmesi	01/07/2008	28/07/2008	31/07/2008
Nisan- Mayıs- Haziran /2008 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Mad. Kapsamında Yapılan Tevkifatlarla ilişkili Muhtasar Beyanname verilmesi ve ödenmesi	01/07/2008	28/07/2008	31/07/2008
Haziran / 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisi Beyannamesi verilmesi ve ödenmesi	01/07/2008	28/07/2008	31/07/2008
Haziran / 2008 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisi Beyannamesi verilmesi ve ödenmesi	01/07/2008	28/07/2008	31/07/2008

5604 sayılı “Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun” 28.03.2007 tarih ve 26476 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İlki geçen yıl uygulanan Mali Tatil, her yıl 1-20 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşmektedir.

Mali Tatili düzenleyen Kanun’a göre, tatil kapsamına bazı Vergisel ve Sosyal Güvenlik işlemleri ile kanuni ve idari süreler girmektedir.

- Beyana dayalı tarhiyatta, kanuni süresinde verilmesi gereken Bazı Vergi beyannamelerin verilmesi ve tahakkuk eden Vergilerin ödeme süreleri tablodaki gibi uygulanacaktır.
- İkmalen, re’sen veya idarece yapılan tarhiyatta, vadesi Mali Tatile rastlayan vergi, resim ve harçlar ile vergi cezaları ve gecikme faizlerinin ödeme süreleri,
- Tarh edilen vergilere ve kesilen cezalara karşı uzlaşma talep etme veya cezada indirim hükümlerinden yararlanmak amacıyla yapılacak başvurulara ilişkin süreler,
- Devamlı bilgi verme hükümleri kapsamında verilmesi gereken bilgilerin verilmesine ilişkin süreler,
- Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirli zamanlarda yapılması gereken muhasebe kayıt süreleri, bildirim süreleri ve vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma süreleri,
- Mali Tatil süresince inceleme amacıyla defter ve belgelerin ibrazı,
- Mükellefin işyerinde incelemeye başlanması,
- Bilgi isteme talepleri,

SÜRELERİNİN SON GÜNÜ, MALİ TATİLİN SON GÜNÜNE RASTLAMASI HALİNDE SÜRE 7 GÜN UZAYACAKTIR

- Mahkeme kararı veya Cumhuriyet Savcılıklarının talebi üzerine ya da Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yapılan aramalı incelemeler, Mali Tatil süresince, vergi ve ceza ihbarnameleri ile mahsup taleplerine yönelik tebligatlar ile gümrük idareleri, il özel idareleri ve belediyeler tarafından tarh veya tahsil edilen vergi, resim ve harçlarla ilgili olarak Malî Tatil uygulanmayacaktır.
- 2821 sayılı Sendikalar Kanunu, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanunu’na göre; işverenlerce yapılması gereken, iş kazası ve meslek hastalığı bildirimleri dışında kalan beyan, bildirim ve ödemeler Mali Tatil kapsamına dahil bulunmaktadır.

Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüklerince Sanayi Sicil belgelerinin vize işlemlerinin ve kapasite raporlarının Mali Tatil süresince yapılma zorunluluğunun olmaması, vize işleminin tatil sonrası yapılması konusunda ve Kapasite raporlarının verilmesi ile ilgili olarak, başta Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olmak üzere diğer kurumların “Tatil” olgusunu ön plana çıkartarak işlem yapmalarını arzulamaktayız.

Mali Tatil süresince Bankaların ve Finans kurumlarının mükelleflerden istemiş oldukları mali tablolar konusunda daha hassas davranmaları, meslek mensuplarımızın kısa süre de olsa tatil yapmalarının sağlanması için Mali Tatil kapsamında olmayan kamu kurum ve kuruluşlarının 1-20 Temmuz 2008 tarihleri arasında belge ve bilgi istemeleri konusunda duyarlı davranmalarını beklemekteyiz.

Denetim Standartları ve Kamu Gözetim Kurumu yasa çalışması

Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu Kanun Tasarısı Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edildi. Kurum, bağımsız denetimde uygulama birliğini, gerekli güveni ve kaliteyi sağlayarak, denetim standartlarını belirleyecek, bağımsız denetim kuruluşlarını yetkilendirecek ve bunların faaliyetlerini denetleyerek, bağımsız denetim alanında kamu gözetimi yapacak. Ancak, Denetim Standartları ve Kamu Gözetim Kurumu'nun aynı çatı altında yer alması dünya gerçekleri ile bağdaşmıyor.

Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumunun kuruluş ve görevleri ile ilgili düzenleme Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edildi. Avrupa Birliği uyumuna yönelik hükümler düzenlemede yer aldı.

Avrupa Birliğinde yasal mali denetim uygulamasına 1984 tarihli 84/253/ECC sayılı 8 numaralı Direktif yön vermekteyken, muhase-

be ve denetim alanında yaşanan uluslararası skandallar, Birliği, bu alanda daha kapsamlı bir düzenleme yapma yoluna sevk etmişti. Bu amaçla, Revize 8 numaralı Direktif olarak bilinen 2006/43/EC sayılı Direktif kabul edilerek, 29/6/2006 tarihi itibarıyla yürürlüğe konulmuş ve üye ülkelere gerekli düzenlemeleri yapabilmeleri için iki yıllık bir geçiş süresi tanınmıştı. Üye ülkelerde yasal denetim (statutory audit) konusundaki dü-

zenlemelerin büyük ölçüde harmonizasyonunun sağlanmasını amaçlandı.

Türkiye tarafından, AB yetkililerine iletilen strateji belgesi ve müzakere pozisyon belgesinde bağımsız denetim ve kamu gözetimi alanında tek ve yetkili olarak faaliyette bulunacak Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumunun 2008 yılı sonuna kadar kurulmasına yönelik taahhüt yer almıştı. Muhasebe ve bağımsız

denetim alanında atılacak bu düzenleme ile Şirketler Hukuku Faslı müzakerelerinin açılması için önemli bir eksiklik giderilmiş olacaktır.

Kurul; Maliye Bakanlığı ile TÜRMOB tarafından önerilecek dörder aday arasından ikişer kişi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından önerilecek ikişer aday arasından birer kişi olmak üzere, Bakanlar Kurulu tarafından atanacak dokuz üyeden oluşacak. Bakanlar Kurulu, üyelerden birini Başkan olarak atayacak.

Tasarıya göre, bağımsız denetçi: bağımsız denetim yapmak üzere, Kurumun gözetimi altında Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler

Odaları Birliği (TÜRMOB) tarafından meslek mensupları arasından özel denetçi ve işlem denetçileri dahil yetkilendirilen kişiler olacak. Kurul Türkiye Denetim Standartlarını da yayınlamaya yetkili olacak.

Tasarıya göre Kurulun görev ve yetkileri şöyle:

“Finansal tabloların; işletmelerin finansal durumunu, performansını ve nakit akışlarını Türkiye

Muhasebe Standartları doğrultusunda gerçeğe uygun olarak sunumunu, kullanıcıların ihtiyaçlarına uygunluğunu, güvenilirliğini, şeffaflığını, karşılaştırılabilirliğini ve

anlaşılabilirliğini sağlamak amacıyla, kamu yararını da gözetmek suretiyle uluslararası standartlarla uyumlu ulusal denetim standartlarını oluşturmak ve yayımlamak.

Bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını belirlemek, bu şartları taşıyan kuruluşları yetkilendirerek listeler halinde ilan etmek ve bunları oluşturacağı resmi sicile kaydederek Kurumun internet sitesinde kamuoyunun erişimine sürekli olarak açık tutmak.

Bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetleri ile denetim çalışmalarının, Kurumca yayımlanan standart ve düzenlemelere uyumunu gözetlemek ve denetlemek.

İnceleme ve denetimler sonucunda aykırılıkları saptanan bağımsız denetim

kuruluşlarının faaliyet izinlerini askıya almak veya iptal etmek.

Bağımsız denetim yapacak meslek mensuplarına yönelik olarak TÜRMOB tarafından yapılan sınav, yetkilendirme, tescil, sürekli eğitim

faaliyetleri, mesleki etik kurallarının belirlenmesi, inceleme ve denetimler sonucunda aykırılıkları saptanan bağımsız denetçilerin faaliyet izinlerinin askıya alınması veya iptali, disiplin ve soruşturma işlemleri ile bunlara yönelik olarak oluşturulacak kalite güvence sistemini gözetlemek ve bu alanlardaki eksiklik ve aksamaların düzeltilmesi için TÜRMOB tarafından gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak.

Türkiye’de bağımsız denetim yapacak yabancı ülke denetçilerini müttekabiliyet esasına göre yetkilendirmek. Denetime olan güvenin artmasına ve denetimin kalitesini sağlamaya yönelik gerekli diğer düzenlemeleri yapmak. Düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu alanla ilgili ikincil düzenlemeleri yapmak ve bu konularda gerekli kararları almak.

Görev alanıyla ilgili uluslararası uygulama ve gelişmeleri izlemek, Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu ile denetim alanında çalışmalar yapan diğer uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, lisans ve telif anlaşmaları akdetmek ve gerektiğinde bu kuruluşlara üye olmak.

Görev alanıyla ilgili konularda kamu bilincinin yerleştirilmesine yönelik olarak toplantı, konferans ve benzeri etkinlikler ile gerekli yayınlarda bulunmak. Kurumun

ana stratejisini, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak, Kurumun hizmet birimleri ve bunların görevleri hakkında öneride bulunmak.

Kurumun ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçesini görüşmek ve karara bağlamak. Kurumun performansını ve mali durumunu gösteren raporları onaylamak. Taşınmaz alımı, satımı ve kiralanması konularındaki önerileri görüşüp karara bağlamak. Başkanın önerisi üzerine, başkan yardımcıları ve daire başkanlarını atamak. Çalışma ve danışma komisyonlarının üyelerini belirlemek.” Şeklinde tasarıda yer aldı.

Kurumca yapılacak seçilmiş denetim dosyalarının yeterli testini içeren kalite güvence sistemi incelemeleri; bağımsız denetim kuruluşlarınca gerçekleştirilmiş denetim çalışmalarının Kurum standart ve düzenlemeleri çerçevesinde gözden geçirilmesi ve bu kuruluşların faaliyetlerinin Kurum düzenlemelerine uygunluğunun denetimi ile harcanan kaynakların nitelik ve niceliği, alınan denetim ücreti ve bağımsız denetim kuruluşunun iç kontrol sistemi ile ilgili değerlendirmesini kapsayacak. İncelemeler, kamu yararını ilgilendiren kuruluşları denetleyen bağımsız de-

netim kuruluşları için asgari üç yılda bir, diğerleri için ise asgari altı yılda bir yapılacak. Kurumun; planlanmış bu incelemeler yanında ihbar, şikayet, bildirim gibi durumlarda ve gerekli görülen diğer hallerde inceleme yapma ve yaptırma yetkisi bulunacak.

Bağımsız denetçilerin kalite güvence incelemeleri ise, usul ve esasları Kurum ve TÜRMOB tarafından müştereken belirlenecek ilkelere uygun olarak TÜRMOB tarafından yapılacak. Bu incelemelerin yürütülmesi için TÜRMOB bünyesinde yeterli sayıda kalite güvence uzmanı istihdam edilecek. Ancak bağımsız denetim alanında nihai sorumluluğa sahip olan Kurum, gerekli hallerde bağımsız denetçileri de bu kapsamda inceleyebilecek.

Otuz dört asıl madde ve üç geçici maddeden oluşan Kanun Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulün ardından Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girecek.

Her iki kurumu tek çatı altında toplayan tasarı dünya örneklerinden ayrılıyor. Dünya uygulamasında bu kurumlar ayrı çatılar altında faaliyet yürütüyor. Başka bir ülkede uygulaması olmayan bu yapının uluslararası çevrelerde kabul görüp görmeyeceği ise belirsiz.

TMSK yasal statüsünü güçlendiriyor

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Kanun tasarısı ile yasal statüsünü güçlendirecek. TBMM’ne sevk edilen düzenleme ile daha önce Sermaye Piyasası Kanunu’nda yer alan bir madde ile yapılan düzenleme bağımsız bir kanuna sahip olmuş olacak.

Bakanlar Kurulunca kabul edilen ve görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne gönderilen kanun tasarısı ile, uluslararası standartlarla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını oluşturmak ve yayımlamak üzere, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun kuruluş ve görevleri ile ilgili esaslar düzenleniyor.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 4487 sayılı Kanunla eklenen ek 1 inci madde hükmüyle, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip “Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu” kurul-

muş ve 2002 yılında faaliyete geçmişti. Anılan Kanun hükmü uyarınca Başbakanlığın ilgili kuruluşu olan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu; 27/11/2002 tarihli ve 24949 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan karar ile Maliye Bakanlığı ile ilgilendirilmişti. Bu düzenleme ile kurul kendi yasal statüsüne kavuşmuş oluyor.

Bu Tasarıyla, muhasebe standartları alanında Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanması, uluslararası standartlarla uyumlu, yeknesak bir muhasebe uygulamasına geçilmesi hedeflendi. Muhasebede uygulama birliğinin sağlanmasıyla iş-

letme faaliyetlerini açıklayan finansal tabloların karşılaştırılabilirliği artacak ve işletme faaliyetleri üzerinde karar alıcı konumunda bulunan kişi ve kuruluşların daha doğru karar alabilmeleri mümkün olacak.

Kurul tarafından gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda bir adet Kavramsal Çerçeve ile otuzsekiz adet uluslararası standartlarla uyumlu muhasebe standardı ve yirmibir adet yorumdan oluşan Türkiye Muhasebe Standartları seti Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmişti.

Ancak, tek maddeden ibaret olan kuruluş kanununda, teşkilatlanma, kadrolu personel istihdamı ve kadro ihdası ile ilgili hükümlerin yer almaması nedeniyle, Kurul, yapılanmasını tamamlayamamış ve faaliyetlerini geçici olarak görevlendirilmiş elemanlar desteğinde sürdürmekteydi.

Bu nedenle, Kurulun, görevlerini arzulan düzeyde yerine getirebilmesi için etkin bir şekilde örgütlenmesi ve konusunda uzman, de-

neyimli kadrolara sahip olması ve kurumsal bir yapıya kavuşturulması amaçlandı.

Tasarıyla;

- Ülkemizde finansal tablo hazırlanmasında uygulamada birlik sağlanması,
- Daha güçlü ve şeffaf bir sermaye piyasasının oluşturulması,
- Finansal tablolara uluslararası alanda geçerlilik kazandırılarak uluslararası sermayenin ülke-

mize çekilmesine katkı sağlanması,

- Uluslararası standartlarla paralel Türkiye Muhasebe Standartlarını belirlemek ve piyasaları ve uluslararası gelişmeleri izleyerek uygulamada karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek üzere Kurulun etkin bir şekilde örgütlenmesi ve kurumsal bir yapıya kavuşturulması,

amaçlandı.

Türkiye doğal gaz bağımlısı oldu

2007 yılında enerji ithalatına 33,9 milyar dolar ödeyen Türkiye, 2008 yılında 40 milyar doların üzerinde bir ödeme yapacak. Türkiye enerji tüketiminin yüzde 73'ünü dışarıdan karşılıyor.

Türkiye'nin enerji ve ekonomi politikalarında son derece kritik bir durum yaşanmaktadır. Enerji ithalatı için 2006 yılında 28,7, 2007'de ise 33,9 milyar dolar ödenmiştir. 2008'de enerji ithalatı faturasının 40 milyar doları aşması beklenmektedir. Türkiye enerji tüketiminde yüksek bir dışa bağımlılık yüzde 73 yaşamakta. 2007 yılı enerji tüketiminin yalnızca yüzde 27'si yerli kaynaklarla karşılanabildi.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu tarafından hazırlanan "Türkiye'nin Doğal Gaz Temin ve Tüketim Poli-

tikalarının Değerlendirilmesi" Raporu Petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki artışın sürmesi durumunda, toplam enerji tüketiminde petrole yüzde 33, doğalgaza yüzde 29 bağımlı olan Türkiye ekonomisinin derinden etkileneceği saptandı.

Raporda, yüksek ithalat bağımlısı olduğumuz ülkelere yönelik arz güvenliği kaygıları enerji sorunlarımızın başında yer almaktadır. Gerçekçi bir gözle değerlendirildiğinde bu ve benzeri göstergeler Türkiye enerji politikaları ve genel ekonomi dengeleri açısından alt üst edici değerlerdir ve birer kriz faktörü oluşturmaktadır.

2007 yılı sonu itibarıyla Rusya Federasyonu'ndan 13,8 milyar cm³, Mavi Akım kapsamında, 9,3 milyar m³, Nijerya'dan 1,4 milyar cm³ ve Cezayir'den 4.2 milyar cm³ ve İran'dan 6,1 milyar cm³ olmak üzere, toplam 36,5 milyar cm³ gaz ithal edilmiş olup, doğal gaz satış miktarı 35 milyar cm³ olmuştur. 1987 yılında Rusya Federasyonu ile başlatılan ilk anlaşmayı doğal gazın tüketiminin artmasına paralel olarak Rusya Mavi Akım, İran boru hattı ile Cezayir ve Nijerya ile LNG anlaşmaları takip etmiştir. 1998 yılında LNG ithalatının toplam doğal gaz ithalatı içinde yüzde 36 olan payı 2007 yılında yüzde

16'ya düşmüştür. Türkiye'de doğalgaz piyasası üst yapısının oluşumu IMF, Dünya Bankası, AB ve ulus ötesi enerji tekellerinin çıkarları lehine bir şekilde düzenlenmiştir. Kamunun yatırım yapmasının yasaklandığı bir süreçte, Türkiye'de enerji alanında yatırımlar sorunu boşlukta kalmıştır. Serbest piyasa aktörleri de yatırımları gündemlerine almaktan çok kamunun varlıklarını bedellerinin altında el koymaya yönelmiştir. AB'nin kendi piyasalarının rekabete açılmasını istemediği bir ortamda Türkiye'nin serbestleştirme ve piyasacı rekabet politikasında ısrar etmesi çok yanlıştır.

Türkiye'nin doğalgaz rezervleri yetersizdir, doğalgaz arama çalışmaları ağırlık verilmesi ve enerji politikalarında önceliğin yerli, yenilenebilir kaynak kullanımına tanınması birinci dereceden önem taşımaktadır.

Türkiye'de doğalgaz tüketimi 20 yılda 69,17 kat artmıştır. Artan talebin en büyük bileşenini, elektrik enerjisi üretimi için doğalgaz tüketimi oluşturmaktadır. İthal bir enerji kaynağı olan doğal gazın elektrik enerjisi üretimi içindeki payının bu denli yükselmiş olması hiç rasyonal değildir, ulusal çıkarlara aykırıdır. Türkiye doğalgaza dayalı elek-

trik üretiminde Avrupa üçüncüsüdür.

Doğalgaz tüketiminin sektörel dağılımında elektrik enerjisi üretimi için doğalgaz kullanımı, yüzde 57,5'lik pay ile başta gelmektedir. Elektriği yüzde 21,7 ile konut, yüzde 18,6 ile Sanayi ve yüzde 2,2 ile Gübre izlemektedir.

Doğalgaz satış fiyatları ise yalnızca son 4 yılda yüzde 88,7 oranında artmıştır. Enerji ithalatının genel ekonomi üzerindeki ağır baskısı yanı sıra, 2005 başından bu yana doğalgazın açıklanmış enflasyon rakamlarının çok üzerinde bir düzeyde yüzde 87,7 oranında zam yapılmış olması, sanayi sektörleri ile halkı olumsuz şekilde etkilemektedir.

Bugün Türkiye'de enerji arzı güvenliği sorunu yaşanmaktadır. Talep ve tüketim tahminleri ve arz planlaması, arz güvenliği yönünden önem taşımaktadır. 2006 Ocak ayında Rusya ve İran'ın, 2007 ve 2008'in Ocak aylarında İran'ın ülkemize sattığı doğalgazı azaltma ve durdurması; gaz temininde bu iki ülkeye yüzde 81 oranında bağımlı olan Türkiye'nin arz güvenliğini ciddi bir şekilde planlamaya tabi tutması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kamu kuruluşu BOTAŞ alacakla-

rını tahsil etmesi önlenerek ve Maliye haczi yoluyla zayıflatılmaktadır. Elektrik üretim santrallerine gaz ileten BOTAŞ'a ait yüksek basınçlı iletim hatlarının kentsel gaz dağıtım şirketlerine devredilmesi de BOTAŞ'ı zayıflatacak ve enerji maliyetlerini artıracaktır. Diğer yandan 2009 yılına kadar Devir İhaleleri yoluyla BOTAŞ tekelinin kaldırılması ve BOTAŞ ithalatının ülke doğalgaz piyasaları içindeki payının yüzde 20'ye indirilmesi; bunun için alım sözleşmelerinin her yıl yüzde 10'unun ihale yoluyla özel kuruluşlara devredilmesi söz konusudur. BOTAŞ tarafından yapılan talep projeksiyonu ve kontrata bağlanmış alım miktarları karşılaştırıldığında, 2011 yılından itibaren doğalgaz açığının oluşacağı görülmektedir.

Kentsel doğalgaz dağıtım lisans ihalelerindeki farklılıklar kamu düzenini bozmuş ve olağan dışı zamların önü açılmıştır. 30 yıllık süre ile çıkarılan ve bugüne değin sonuçlanan ihalelerdeki birim hizmet ve amortisman bedelleri 0-0,038 YTL/m³ (0-3,16 USD cent) arasındadır. Ancak serbestleştirme/özelleştirmede öyle bir noktaya gelinmiştir ki, önce Melih Gökçek için özel yasa çıkarılmış ve Başkent Doğalgaz AŞ'yi devir alacak şirkete Türkiye'deki en yüksek

birim hizmet ve amortisman bedelini uygulama olanağı tanınmıştır. Böylelikle lisans ihalelerinde verilen en yüksek birim hizmet ve amortisman bedelinin yüzde 76 fazlası ile Türkiye’de en yüksek zamlı doğalgaz satışı önce Ankara’da yapılacaktır.

Petrol ve doğalgaz ithalatı yoluyla yaşanan dışa bağımlılık; elektrik üretiminde doğalgazın payının çok yüksek oluşu; serbestleştirme / özelleştirmeler sonucu doğalgaza dayalı elektrik üreten santrallerin özel sektör elindeki kar amaçlı kullanımı, kentsel gaz dağıtım şirketlerinin birim hizmet ve amortisman bedellerinin yüksek tutulması olguları, bir bütün olarak, doğalgaz ve elektrik fiyatları üzerinde zam yapılması yönünde bir basınç oluşturmuştur.

Hükümetin bir Kararname ile belirlediği ve 1 Temmuz’da başlaması planlanan otomatik zam uygulaması, 1 Haziran 2008 tarihinden itibaren başlamıştır. Otomatik zamlar doğal gazda aylık, elektrikte ise üç aylık dönemlerle yürürlüğe konulacaktır.

Sonuçta dünya ve Türkiye’deki ekonomik, politik dalgalanmalara bağlı olarak petrol fiyatları ile dövizde yaşanan artış, enerji ithalatının Türkiye ekonomisi üzerindeki

baskısını daha da artıracak ve petrol ve doğalgaza yapılacak yeni zamlar, elektrik ve kömür fiyatlarından başlayarak enflasyonist etkiyi zincirleme olarak tetikleyecektir. Ayrıca Mortgage krizinin etkisindeki dünya konjonktürü ve bu konjoktüre bağımlı Türkiye’nin enerji alanındaki söz konusu sorunları finans, sanayi sektörleri ve toplum nezdinde sarsıcı etkilere yol açacaktır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, saptadığı sorunlardan hareketle, Türkiye’de doğalgaz piyasasının yeniden yapılandırıldığı bir zaman diliminde, önerilerini şu şekilde belirledi;

Türkiye, uluslararası stratejik bir gerilim konusu olan enerji alanında doğalgaz temin/alım/ithalatı, arama, yerli üretim ve tüketim politikalarını kendi çıkarları temelinde ve doğru bir şekilde oluşturmalı, gerçekte iflas etmiş olan özelleştirme, küçültme, parçalama politikalarını terk ederek kamusal merkezi planlamaya geçmelidir.

Arz güvenliği ve ithalatı arz çeşitliliği sağlanmalı, Rusya ve İran’a bağımlılığın azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmeli; güvenilir yeni kaynaklardan arz çeşitlendirilmesi sağlanmalı; Azerbaycan’dan yapılacak ithalatın artırıl-

ma olanakları araştırılmalı; Türkmenistan ve Mısır’dan ülkemize doğru boru hattı tesisi çalışmaları na ağırlık verilmeli, ithalat yapılacak ülkelere Irak’ın eklenmesine çalışılmalıdır. TPAO kanalıyla Türkmenistan, Kazakistan, İran v.b. ülkelerle üretim anlaşmaları yapılmalıdır. Kriz durumları için uygulanabilir acil eylem planları hazırlanmalıdır.

Arz güvenliği açısından depolama kapasitesi artırılmalı. Elektrik üretiminde doğalgazın payı yüzde 57’lerden kademeli olarak önce yüzde 40, sonra yüzde 30 ve nihai hedef olarak yüzde 25’lere düşürülmelidir. Enerji verimliliği temel bir enerji politikası olarak benimsenmelidir. EPDK’nın yetkileri sınırlandırılmalıdır. Kurumlar şeffaflaşmalıdır. Kapalı kapılar ardındaki gizli diplomasi terk edilmeli, ilgili tüm kesimlerin katılacağı ulusal strateji belirlenmesi çabalarına ağırlık verilmelidir. Yurtiçi doğalgaz arama çalışmaları artırılmalı ve mevcut kaynakların ülke çıkarları gözetilerek işletilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalıdır. TPAO’nun Karadeniz ve ülke bütünündeki doğalgaz ve petrol arama çalışmaları desteklenmelidir.

Türkiye enerji koridoru değil enerji terminali olmalıdır. TPAO ve BOTAŞ birleşmeli; doğalgaz de-

polama tesisleri ve doğalgaz iletim hatları özerk bir kamusal yapı bünyesine alınmalıdır. Kamu elektrik kuruluşları yeniden TEK çatısı altında toplanmalıdır. Doğalgaz alım sözleşmeleri devri uygulaması sona ermelidir. Doğal Gaz Piyasası Yasasında değişiklik yapılarak ithalat kısıtlamaları kaldırılmalı ve

BOTAŞ'ın mevcut doğalgaz sözleşmelerinin özel kuruluşlara devrine son verilmelidir.

Doğalgaz fiyatları üzerindeki yüzde 18 KDV yüzde 1'e düşürülmeli, ÖTV kaldırılmalıdır. Ülke ölçeğinde bütün kentsel doğalgaz uygulamaları tekleştirilmeli,

MMO'nun sunduğu Teknik Şartname önerileri uygulanmalıdır. Yerli mühendislik, makina/ekipman kullanımı ve Ar-GE bütünlüğü oluşturulmalıdır. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları etkin bir şekilde değerlendirilmeli ve gerekli yatırımlar ivedilikle yapılmalıdır

Yıllar İtibarıyla BOTAŞ'ın Doğal Gaz ve LNG Alım Miktarları

	Rusya Fed.	İran	Mavi Akım	Cezayir	Nijerya	TPAO	Spot LNG	Toplam (milyon m ³)
1987	432		-	-	-	88	-	520
1988	1.136		-	-	-	42	-	1.178
1989	2.986		-	-	-	116	-	3.102
1990	3.246		-	-	-	111	-	3.357
1991	4.031		-	-	-	66	-	4.097
1992	4.430		-	-	-	31	-	4.461
1993	4.952		-	-	-	23	-	4.975
1994	4.957		-	418	-	2	-	5.377
1995	5.560		-	1.058	-	-	240	6.858
1996	5.524		-	2.436	-	-	80	8.040
1997	6.574		-	3.300	-	-	-	9.874
1998	6.539		-	3.051	-	150	644	10.384
1999	8.693		-	3.256	77	299	331	12.656
2000	10.079		-	3.962	780	154	-	14.975
2001	10.931	115	-	3.985	1.337	-	-	16.368
2002	11.603	670	-	4.078	1.274	-	-	17.625
2003	11.422	3.520	1.252	3.860	1.126	-	-	21.180
2004	11.106	3.558	3.238	3.237	1.034	-	-	22.173
2005	12.857	4.322	4.969	3.851	1.030	138	-	27.167
2006	12.246	5.691	7.403	4.203	1.118	-	80	30.741
2007	13.799	6.158	9.346	4.277	1.420	-	170	36.450

*Kaynak: BOTAŞ web sitesi

KİT'ler borç sarmalında

KİT'ler ve özelleştirme programındaki kuruluşların stok borçları son bir yılda yüzde 26 oranında artarak 53 milyar YTL'yi aştı. 2002 sonundan bu yana borç artışı yüzde 94'e dayanırken, iç borçlardaki artış yüzde 202'yi aştı.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) ve özelleştirme programındaki kuruluşların stok borçları son bir yılda yüzde 26 oranında artarak 53 milyar YTL'yi aştı. AKP'nin iktidara geldiği 2002 sonundan bu yana borç artışı yüzde 94'e dayanırken, iç borçlardaki artış yüzde 202'yi aştı.

AKP, 15,8 milyar YTL olarak devraldığı iç borçları 47,6 milyar YTL'ye, 27,5 milyar YTL olarak devraldığı toplam borçları 53,4 milyar YTL'ye yükseltti. Yılın ilk

çeyreği itibariyle söz konusu kuruluşların cari fiyatlarla stok borçları tutarı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 26 artışla 42 milyar 256 milyon YTL'den 53 milyar 354 milyon YTL'ye çıktı.

Toplam borç 27 milyardan 53 milyara çıktı Söz konusu borçlar; 2007 yıl sonu itibariyle 50 milyar 83 milyon YTL, 2006 sonu itibariyle 42 milyar 713 milyon YTL, 2005 sonu itibariyle 37 milyar 248 milyon YTL, 2004 sonu itibariyle 32 milyar 325 milyon YTL, 2003 sonu itibariyle 27 milyar 705 mil-

yon YTL, 2002 sonu itibariyle 27 milyar 548 milyon YTL düzeyinde bulunuyordu. Böylece AKP'nin iktidara geldiği 2002 sonundan bu yana KİT'lerin ve özelleştirme programındaki kuruluşların stok borçları yüzde 93,7 artış gösterdi.

AKP döneminde iç borçlar yüzde 202,4 oranındaki artarak 15 milyar 750 milyon YTL'den 47 milyar 627 milyon YTL'ye çıktı. Dış borçlar ise yüzde 51,4 azalarak 11 milyar 797 milyon YTL'den 5 milyar 726 milyon YTL'ye indi.

Söz konusu kuruluşların iç borç tutarı 2002 sonunda 15 milyar 750 milyon YTL, 2003 sonunda 18 milyar 365 milyon YTL, 2004 sonunda 23 milyar 895 milyon YTL, 2005 sonunda 29 milyar 93 milyon YTL, 2006 sonunda 37 milyar 261 milyon YTL, 2007 sonunda 45 milyar 42 milyon YTL düzeyine yükseldi. 2008'in ilk çeyreğinde, geçen yılın aynı dönemine göre, iç borç artışı yüzde 29,6, dış borç artışı yüzde 3,8 oranında gerçekleşti.

Kamu iktisadi teşekküllerinin yılın ilk çeyreğindeki toplam görev zararı 1.1 milyar YTL'ye ulaştı. Hazine Müste-

ş ar l ı ğ ı ,

K İ T ' l e r i n

Ocak-Mart dönemi görev zararlarını da açıkladı. Buna göre 2007 yılından 710.5 milyon YTL görev zararı devreden kamu iktisadi teşekküllerinin bu yılın ilk üç ayında kesinleşen zararı 324.1 milyon YTL, toplam görev zararı 1 milyar 87.5 milyon YTL oldu.

Bu dönemde yapılan 260 milyon YTL'lik ödeme sonrası, izleyen dönemde net 827.5 milyon YTL görev zararı devretti. En çok görev zararı TMO'nun İlk çeyrekte de en çok görev zararının Toprak Mahsulleri Ofisi'nde olduğu belirlendi. Geçen yıldan 744.9 milyon YTL görev zararı devralan TMO'nun, bu yılın ilk çeyreğinde yeni görev zararı oluşmadı. Bu dönemde TMO'ya görev zararları için 160 milyon YTL'lik de ödeme yapıldı. Böylece TMO'nun yılın kalan dönemine devreden görev zararı 584.9 milyon YTL ile tüm KİT'ler içinde en yüksek düzeyde gerçekleşti.

Geçen yıl görev zararları kapsamında 64.5 milyon YTL fazladan ödenen Türkiye Kömür İşletmeleri'nin ise bu yıl ilk çeyrekte 316.8 milyon YTL görev zararı kesinleşti. Böylece net görev zararı 252.3 milyon YTL olurken, yapılan 100 milyon YTL'lik ödeme sonucu, devreden zarar 152.3 milyon YTL düzeyinde oluştu.

İlk çeyrek mali sonuçlarına göre devreden görev zararı tutarında bu iki KİT'i 55 milyon YTL ile TCDD, 22.7 milyon YTL ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., 10.1 milyon YTL ile DHMİ, 2.5 milyon YTL ile TİGEM izledi.

Vatandaş borcu borçla ödüyor

Bankalardan, 7 milyon 512 bin kişi tüketici kredisi kullandı. Kredi kullanan kişi sayısı bu yılın ilk üç ayında geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 41 arttı. Aynı dönem itibariyle kredi miktarı yüzde 79 artış gösterdi.

Türkiye Bankalar Birliği üyesi 46 bankadan tüketici kredisi kullandıran 36 adet bankanın bilgilerine göre; yılın ilk üç ayında 1.474.272 kişiye, 15.436 milyon YTL tutarında tüketici kredisi kullanıldı. Kredi kullanan kişi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 41 artarken, bir önceki üç aylık döneme göre ise yüzde 10 azaldı. Aynı dönemde kullanılan kredi miktarı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 79 artarken, bir önceki üç aylık döneme göre ise yüzde 1 oranında azaldı.

Yılın ilk üç ayı itibariyle toplam tüketici kredileri bakiyesi 69.873 milyon YTL, kredi kullanan toplam kişi sayısı ise 7.512.392 olmuştur. Toplam kişi sayısı Ocak-

Mart 2007'ye göre yüzde 26 oranında, bir önceki üç aylık döneme göre ise yüzde 9 artmıştır. Tüketici kredisi bakiyesi ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 48, Ekim-Aralık 2007'ye göre ise yüzde 9 oranında artmıştır.

Ocak-Mart 2008 döneminde tüketici kredilerinin mal ve hizmet gruplarına göre dağılımında ihtiyaç kredileri yüzde 52 ile en büyük paya sahip oldu. Bunu sırasıyla, yüzde 35 ve yüzde 9 pay oranları ile konut ve taşıt kredileri izledi. Aynı dönemde ihtiyaç kredileri 1.269.874 kişi tarafından ve 8.081 milyon YTL, konut kredileri 78.431 kişi tarafından 5.338 milyon YTL ve taşıt kredileri 46.031 kişi tarafından 1.409 milyon YTL tutarında kullanıldı.

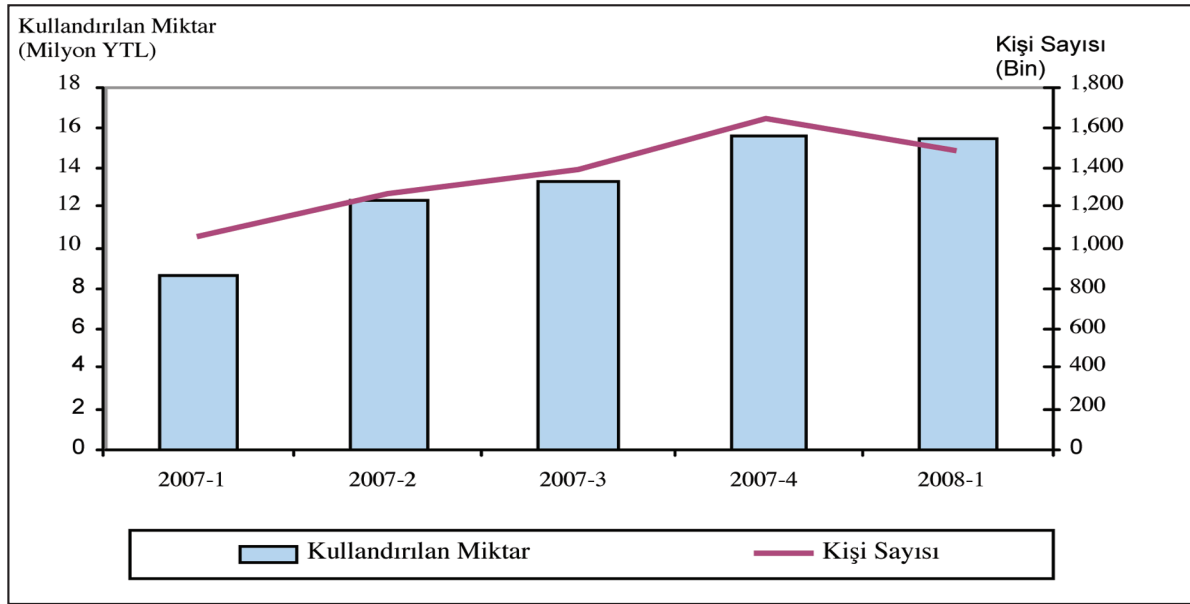
Bir önceki yılın Ocak-Mart dönemine göre taşıt kredileri yüzde 64, konut kredileri yüzde 118 ve ihtiyaç kredileri yüzde 68 arttı.

Bir önceki yılın Ocak-Mart dönemine göre toplam bakiyeler açısından, taşıt kredileri yüzde 3 azalırken, konut kredileri yüzde 46 ve ihtiyaç kredileri yüzde 65 arttı.

Ocak-Mart 2008 döneminde kullanılan verilerine göre kişi başı ortalama tüketici kredileri miktarı 10,5 bin YTL'dir. Bu büyüklük konut kredilerinde 68,1 bin YTL ve taşıt kredilerinde 30,6 bin YTL oldu.

Ocak-Mart 2008 dönemi sonunda ki bakiye verilerine göre kişi başı ortalama tüketici kredileri 9,3 bin YTL'dir. Bu miktar konut kredile-

Kullandırılan Kredi Miktarı ve Kişi Sayısı (Dönemsel)

rinde 46,5 bin YTL ve taşıt kredilerinde 11,5 bin YTL'dir.

Kredilerin dağılımına göre en fazla tercih edilen 73 ay ve üzeri vade dilimi oldu. Bunu 49-72 ay ve 25-36 ay vade dilimleri izledi.

Ocak-Mart 2008 dönemi itibariyle 1.176,7 milyon YTL olan idari ve kanuni takipteki krediler, toplam tüketici kredileri bakiyesinin yüzde 1,68'ini oluşturmaktadır.

Ocak-Mart 2008 döneminde kanuni takipteki krediler, bir önceki yı-

lın aynı dönemine göre yüzde 132 oranda artarak 361 milyon YTL olmuştu. Dönem içinde kanuni takibe geçilen kredilerin yüzde 26'sını taşıt, yüzde 19'unu konut, yüzde 54'ünü ihtiyaç, yüzde 1'ini ise diğer krediler oluşturmaktadır.

Mal ve Hizmet Gruplarına Göre Dağılım

	Yüzde pay		Yüzde değişme	
	Ocak-Mart 2008 (Milyon YTL)	Ocak-Mart 2008	Ocak-Mart 2007 dönemine göre	Ekim-Aralık 2007 dönemine göre
Akım				
Taşıt	1.409	9	64	-18
Konut	5.338	35	118	14
İhtiyaç *	8.081	52	68	-7
Diğer **	608	4	20	12
Stok				
Taşıt	5.819	8	-3	-2
Konut	33.930	49	46	10
İhtiyaç	28.375	41	65	10
Diğer	1.748	3	119	22

* Dayanıklı tüketim malları, mesleki amaç, eğitim, tatil, gıda, giyim vb. amaçlar için kullanılan krediler.

** Bu grupların herhangi birisinde sınıflandırılmayan krediler.

Hazineyi yüklü ödemeler bekliyor

Temmuz ve Ağustos aylarında Hazine 44.3 milyar YTL ödeme yapacak. Temmuz ayında 24,9 milyar YTL ve Ağustos ayında 19,4 milyar YTL iç ve dış borç ödemesi gerçekleştirilecek. Bu ödemeler için Hazine 28.6 milyar YTL borçlanacak.

Hazineyi önümüzdeki iki ayda yüklü miktarda borç ödemeleri bekliyor. Hazine Müsteşarlığı tarafından Temmuz-Ağustos aylarına ilişkin iç borçlanma stratejisi açıklandı.

Temmuz ayında, iç borç ödemeleri kapsamında piyasaya 19.803 milyar YTL ödeme yapılacaktır. Bu ödemenin yanı sıra kamu kurumlarına yapılan satışların geri ödemesi olarak 3.654 milyon YTL ve Merkez Bankası'na 765 milyon YTL ödeme gerçekleştirilecek. Böylece Hazine Temmuz ayında

24.221 milyon YTL'lik iç borç ödemesinde bulunacaktır.

Ağustos ayında ise iç borç ödeme tutarı toplam 18.180 milyon YTL. Bunun 16.578 milyon YTL'lik bölümü piyasaya yapılacak ödemelerden oluşacaktır. Yine bu ayda kamu kurumlarına yapılan satışların geri ödemesi olarak 1.603 milyon YTL ödeme gerçekleştirilecek.

İç ve dış borç toplamı olarak Temmuz ayında 24,9 milyar YTL ve Ağustos ayında 19,4 milyar YTL'lik yüklü ödemeler Hazineyi bekliyor. 42.4 milyar YTL'lik iç borç servisinin 27.8 milyar

YTL'lik bölümü anapara ödemesi ve 14.6 milyar YTL'si ise faiz ödemesinden oluşuyor.

Söz konusu iki ayda 36.4 milyar piyasaya olmak üzere toplam 44.3 milyar YTL tutarında iç ve dış borç geri ödemesi bulunan Hazine, yapacağı 9 ihale ile 22.8 milyar piyasadan toplam 28.1 milyar YTL iç borçlanmaya gitmeyi, 10.65 milyar YTL faiz dışı fazla ve 1 milyar YTL özelleştirme gelirini itfaların finansmanında kullanmayı öngörüyor.

Temmuz ayında iç piyasalara yapılacak 19,8 milyar YTL'lik itfaya

karşılık, iç piyasalardan 12,2 milyar YTL tutarında bir borçlanma yapılması öngörülmekte. Aynı dönemde, toplam 24,2 milyar

YTL'lik iç borç servisine karşılık 15,9 milyar YTL toplam iç borçlanma gerçekleştirilmesi programlanmakta.

Ağustos ayında ise, iç piyasalara yapılacak 16,6 milyar YTL'lik itfa-ya karşılık, iç piyasalardan 10,6 milyar YTL tutarında bir borçlanma yapılması öngörülmekte.

Aynı dönemde, toplam 18,2 milyar YTL'lik iç borç servisine karşılık 12,2 milyar YTL toplam iç borçlanma gerçekleştirilmesi programlanmakta.

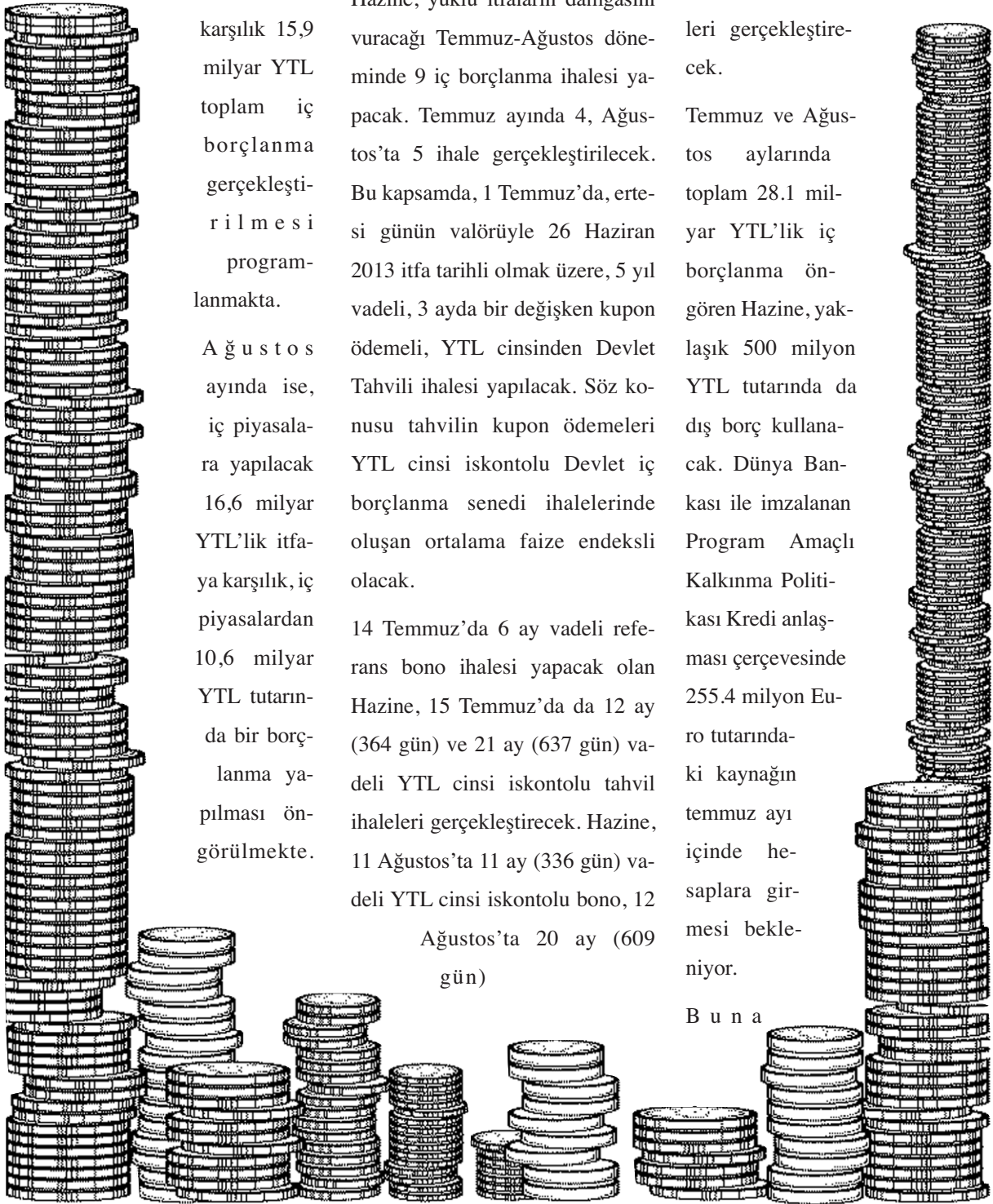
Hazine, yüklü itfaların damgasını vuracağı Temmuz-Ağustos döneminde 9 iç borçlanma ihalesi yapacak. Temmuz ayında 4, Ağustos'ta 5 ihale gerçekleştirilecek. Bu kapsamda, 1 Temmuz'da, ertesi günün valörüyle 26 Haziran 2013 itfa tarihli olmak üzere, 5 yıl vadeli, 3 ayda bir değişken kupon ödemeli, YTL cinsinden Devlet Tahvili ihalesi yapılacak. Söz konusu tahvilin kupon ödemeleri YTL cinsi iskontolu Devlet iç borçlanma senedi ihalelerinde oluşan ortalama faize endeksli olacak.

14 Temmuz'da 6 ay vadeli referans bono ihalesi yapacak olan Hazine, 15 Temmuz'da da 12 ay (364 gün) ve 21 ay (637 gün) vadeli YTL cinsi iskontolu tahvil ihaleleri gerçekleştirecek. Hazine, 11 Ağustos'ta 11 ay (336 gün) vadeli YTL cinsi iskontolu bono, 12 Ağustos'ta 20 ay (609 gün)

vadeli iskontolu ve 5 yıl (bin 778 gün) vadeli YTL cinsi değişken kuponlu tahvil ihaleleri, 19 Ağustos'ta da 6 ay vadeli referans bono ve 5 yıl vadeli TÜFE'ye endeksli tahvil ihaleleri gerçekleştirecek.

Temmuz ve Ağustos aylarında toplam 28.1 milyar YTL'lik iç borçlanma öngören Hazine, yaklaşık 500 milyon YTL tutarında da dış borç kullanacak. Dünya Bankası ile imzalanan Program Amaçlı Kalkınma Politikası Kredi anlaşması çerçevesinde 255.4 milyon Euro tutarındaki kaynağın temmuz ayı içinde hesaplara girmesi bekleniyor.

Buna

göre iki aydaki toplam iç-dış borçlanması 28.6 milyar YTL'ye ulaşacak Hazine, faiz dışı fazla yoluyla oluşacak Temmuz'da 1.3 milyar, Ağustos'ta da 9.3 milyar olmak üzere iki ayda toplam 10.6 milyar YTL tutarındaki kaynağı borç geri ödemelerinde kullanacak. Hazine, bu dönemde Temmuz ayında olmak üzere 1 milyar YTL'lik özelleştirme gelirini de bu amaçla kullanmayı öngörüyor. Bu gelişmelerle iki aylık dönemde Hazine'nin kasa bakiyesinin 4.1 milyar YTL azalacağı bekleniyor.

Hazine Finansman Programı

(Milyar YTL)	Temmuz	Ağustos
Ödemeler	24,9	19,4
İç Borç Servisi(*)	24,2	18,2
Anapara	17,4	10,4
Faiz	6,8	7,8
Dış Borç Servisi	0,7	1,2
Anapara	0,1	0,7
Faiz	0,5	0,5
Finansman	24,9	19,4
Borçlanma	16,4	12,2
İç Borçlanma	15,9	12,2
Piyasadan İhale Yoluyla İç Borçlanma	12,2	10,6
Referans Bono İhalesi (6 ay vadeli)	3,5	2,7
Diğer	8,7	7,9
Kamuya Satışlar	3,7	1,6
Dış Borçlanma (**)	0,5	0,0
Diğer Finansman	8,5	7,2
Faiz Dışı Denge (***)	1,3	9,3
Özelleştirme	1,0	0,0
Kasa-Banka Değişim(****)	6,2	-2,1

- (*) 22.05.2007 tarih ve 5664 sayılı Kanun çerçevesinde Konut Edindirme Yardımı hak sahiplerine yapılacak ödemeler nedeniyle Temmuz ayı iç borç servisi değişebilecektir.
- (**) Dünya Bankası ile 20.06.2008 tarihinde imzalanan Program Amaçlı Kalkınma Politikası Kredisi (PPDPL II) anlaşması çerçevesinde 255,4 milyon Euro tutarındaki kaynağın nakit girişinin Temmuz ayında gerçekleşmesi beklenmektedir.
- (***) 15.03.2007 tarih ve 5604 sayılı Kanun çerçevesinde Temmuz ayının Mali Tatil ilan edilmiş olması sebebiyle Temmuz ayı içerisinde tahakkuk etmesi beklenen 4,8 milyar YTL tutarındaki vergi gelirinin nakit girişi Ağustos ayında gerçekleşecektir.
- (****) Uluslararası piyasalardan ilave bir borçlanma, uluslararası kuruluşlardan kaynak kullanımı ya da özelleştirme geliri ve/veya TMSF'den kaynak temini söz konusu olması durumunda kasa-banka rakamı değişebilecektir.

Lizbon Anlaşması büyük darbe yedi

Avrupa Birliği'nin geleceğini etkileyecek bir düzenleme olarak görülen Lizbon Anlaşması adeta Avrupa Birliği Anayasası gibi büyük bir darbe yedi.

Avrupa Birliği'nin daha etkin ve şeffaf bir biçimde çalışabilmesi ve sadece yasal değil aynı zamanda sosyal ve ekonomik meşruiyete sahip bir yapıya kavuşturulabilmesi amacıyla eski Fransa Cumhurbaşkanı Valéry Giscard d'Estaing başkanlığında bir Konvansiyon tarafından hazırlanmış olan AB Anayasası 2 Ocak 2005 tarihinde Avrupa Parlamentosu'na da onaylanmış ve yürürlüğe girebilmesi için üye ülkelerin onayına sunulmuştu.

Ancak İtalya, Yunanistan, Slovakya, Belçika, Avusturya ve Almanya parlamentolarının Avrupa Anayasasını onaylamalarının ardından 29 Mayıs 2005 ve 1 Haziran 2005 tarihlerinde sırasıyla Fransa ve Hollanda da yapılan referandumlarda Anayasanın reddedilmesi, anayasanın kabul ve yürürlüğe girme sürecine büyük bir darbe indirmişti. Bu olumsuz gelişme üzerine üye Devlet liderleri 15-16 Haziran

2005 tarihinde yaptıkları Zirve Toplantısında Anayasanın, daha evvelce Kasım 2006 da tamamlanması öngörülmüş olan onaylanma sürecine ilişkin çalışmaların, en az bir yıl süre ile rafa kaldırılmasına karar vererek, olayı o haliyle dondurmışlardı. Anayasa alanındaki çalışmaların yeniden başlatılması konusu 21-22 Haziran 2007 tarihinde toplanan Konseyin ana gündem maddesini oluşturmuştur. Konsey toplantısında kurumsal reformu gerçekleştirmek üzere, yeni bir Antlaşma (Anayasa) taslağı hazırlamak üzere Hükümetlerarası Konferans çalışması başlatılması kararı alınmıştır. 23 Temmuz 2007 tarihinde açılışı yapılan Hükümetlerarası Konferans tarafından hazırlanan Reform Antlaşması 13 Aralık 2007 tarihinde Lizbon'da toplanan Avrupa Birliği liderleri tarafından onaylanmıştır. Reform Antlaşması son şeklini almış olduğu AB zirvesine istinaden Lizbon Antlaşması olarak adlandırılmıştır.

250 sayfalık Lizbon Antlaşması ile Birliğin karar ve icra mekanizmalarının, ilkelerinin ve önceliklerinin ortaya koyulması ve Antlaşma doğrultusunda Birliğin bir başkanının ve çok daha yetkili bir dışişleri sorumlusunun bulunması öngörülmektedir.

Lizbon Antlaşması ile,

- Liderlerden oluşan karar mercii durumundaki Avrupa Konseyi'ne iki buçuk yıl süreyle başkanlık edecek bir siyasetçi belirlenmekte, mevcut altı aylık dönem başkanlığı sistemi ise, üç ülkenin 18 aylık bir başkanlık ekibi oluşturması suretiyle değiştirilmekte,
- Dış politikada etkinliğin artırılması amacıyla, başında "Dışişleri ve Güvenlik Politikası Birlik Yüksek Temsilcisi" bulunan kurum oluşturulmakta,
- 2014 yılından itibaren Birliğin icra kurumu olan Avrupa Komisyonu'nun üye sayısı azaltılmakta,

- Üye ülkelerin oy ağırlıkları da 2014-2017 yılları arasında aşamalı olarak yeniden düzenlenmekte, bu çerçevede yeniden düzenlenen “nitelikli çoğunluk” tanımlaması ile “çifte çoğunluk” esası uygulanmakta, 2014 yılından itibaren kararların, AB toplam nüfusunun %65’inin ve üye ülkelerin %55’inin desteği ile alınabilmesi olanağı sağlanmakta
- Avrupa Komisyonu’na, Avrupa Parlamentosu’na ve Avrupa Adalet Divanı’na adalet ve içişleri gibi alanlarda ek yetkiler tanınmakta,
- Bazı alanlarda mevcut olan ulusal veto uygulaması kaldırılmakta,
- Özgürlük, güvenlik ve adalet alanında karar alma sürecinin etkinliğini arttıracak önlemler alınmaktadır.

2004 yılında hazırlanmış olan ve Fransa ve Hollanda’da yapılan halkoylamaları sonucu reddedilen Anayasa metni ile, daha önce yürürlüğe girmiş olan tüm AB antlaşmalarının tek metin halinde toplanması ve yeni bir başlangıç yapılması öngörülmüş iken, Lizbon Antlaşması, siyasi ve parasal açılardan AB’nin temelini oluşturan Maasticht (1992) ve Avrupa Topluluğu’nun kurulmasını sağlayan Roma Antlaşması’nda değişiklikler yapılmasını öngörmektedir.

Esasında Lizbon Antlaşması, Birliğe üye ülkeler tarafından referandumla ihtiyaç kalmayacak şekilde ulusal parlamentolarca onaylanacak şekilde düzenlenmişti. Ancak Antlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için 495 milyon Avrupa vatandaşının oy kullanmasına ihtiyaç duyul-

mazken sadece İrlanda, kendi Anayasasının amir hükümleri gereğince Lizbon Antlaşmasını halkoylamasına sunmak durumunda idi.

12 Haziran tarihinde yapılan referandumda İrlandalı seçmenler %53 oy çokluğuyla Lizbon Antlaşması’na red oyu vererek daha evvelce Anayasaya red oyu vermiş olan Fransızları ve Hollandalıları takip ettiler. Esasında İrlandalılar 2001 yılında da Nice Antlaşmasını reddetmişler ancak ertesi yıl yenilenen referandumda evet oyu vermişlerdi. İrlanda halkının red oyu vermesinin hemen ardından AB üyesi ülkelerden bazılarının hükümet başkanları ve bakanları, İrlanda’nın, Lizbon Antlaşması’nın Birliğe üye diğer 26 devlet tarafından benimsenmesini önlemesine izin vermeyeceklerini ifade ettiler. Almanya Dış İşleri bakanı Frank-Walter Stejnsmeier “İrlanda bütünlüşme sürecinden bir süre için ayrı kalabilir” derken İspanya ve Fransız bakanlar İrlanda’nın Birliğin üyesi olarak kalabilmesi için bazı yeni “yasal düzenlemeler” gerekebilir şeklinde imada bulunmuşlardır. İtalyan Cumhurbaşkanı Giorgio Napolitano İrlanda’nın red oyu karşısında cesaretli bir seçeneğin, gecikenlerin arkada kalacağı “iki hızlı” bir Avrupa olabileceğini söylemiştir.

Red oylarının ağırlıklı olduğu referandum tarihinden dört gün sonra Lüksemburg’da bir araya gelen AB dışişleri bakanları konuyu enine boyuna tartıştılar ve bazı bakanlar “iki hızlı bir Avrupa” fikrine karşı çıktılar. Dış İşleri bakanları Lizbon Antlaşması’nın geri kalan 26 üye ülkenin hepsi tarafından onaylanmasını umutla bekliyorlar.

Halen onaylanma işleminin ta-

mamlanmadığı 7 üye ülke bulunuyor. Çek Cumhuriyetinde Lizbon Antlaşması Anayasa Mahkemesi tarafından incelenme safhasında, konunun Kasım veya Aralık ayına kadar halledilmesi bekleniliyor. Polonya Hükümeti Lizbon Antlaşmasının onaylanması konusunda kesin kararlı ancak Cumhurbaşkanı Lech Kaczynski onu imzalamakta ayak sürüyor.

İngiltere’de muhalefetteki Liberal parti onay işleminin yarıda kesilmesini talep etmiş bulunuyor. Ancak iktidardaki İşçi partisi süreci devam ettirmekte kararlı ve parlamento da 19 haziran’da yapılan AB Liderler Toplantısının hemen öncesinde Antlaşmayı onaylamış bulunuyor. İsveç’te Parlamento onayının sonbahar sonlarında yapılması bekleniliyor. Belçika’da sekiz parlamento asamblesinden beşi Antlaşmayı onaylamış durumda, ancak sonuçta ülkenin Antlaşmayı onaylaması bekleniliyor. Hollanda da parlamentonun alt birimi Antlaşmayı onaylamış durumda, Senato konuyu 8 Temmuz tarihinde görüşecek. İtalya’nın kısa sürede Antlaşmayı onaylaması bekleniliyor. İspanya’da da Parlamentonun her iki kesimince de onay açısından bir sorun beklenmiyor. Kıbrıs Rum Cumhuriyetinde Hükümet Lizbon Antlaşmasına sıcak bakmıyor, ancak Temmuz başında parlamentoda yapılacak onay işleminde bir sorun çıkması beklenmiyor.

İrlanda’da yapılan referandumda Lizbon Antlaşmasının red edilmesi ile ortaya çıkan sorunun aynen Nice Antlaşmasında olduğu gibi konunun yeniden halkoylamasına sunulması ile aşılması olasılığı yüksek bir seçenek olarak gözüküyor.

Dünya Ekonomisi

Küresel enflasyon istikrarı sarsıyor

Artan enerji ve gıda fiyatları küresel istikrarı sarsmaya başladı. Avrupa Birliği'nde ortak para kullanan 15 ülkenin dahil olduğu Euro Bölgesi'nde ortalama enflasyon, Mayıs ayında yüzde 3.7 ile 16 yıllık tarihinin en yüksek düzeyine çıktı.

Avrupa Birliği enerji ve gıda fiyatlarının teşvi-kiyle artan yüksek enflasyon kıskacında. AB İstatistik Kurumu "Eurostat"ın verilerine göre, Euro Bölgesi'nde son 12 ayda enerji fiyatlarında artış yüzde 13.7'yi ve gıda fiyatlarındaki artış yüzde 6.4'ü bulurken telekomünikasyon sektöründe fiyatlar yüzde 1.7 geriledi. 27 üyeli AB'de ise geçen yılın aynı döneminde yüzde 2.1 ve bir önceki ay yüzde 3.6 olan enflasyon oranı, Mayıs ayında yüzde 3.9'a ulaştı.

AB'de en yüksek enflasyona sahip ülkeler yüzde 17.7'yle Letonya, yüzde 14'le Bulgaristan, yüz-

de 12.3'le Litvanya ve yüzde 11.4'le Estonya şeklinde sıralanırken en düşük oranlar yüzde 2.1'le Hollanda, yüzde 2.8'le Portekiz, yüzde 3'le İngiltere ve yüzde 3.1'le Almanya'da kaydedildi.

Öte yandan, Euro Bölgesi'nde Avrupa Merkez Bankası'nın (AMB) orta vadede yüzde 2 seviyesinin altı olarak belirlediği hedefi oldukça aşan enflasyon, faiz artırımını beklentisini güçlendirdi. Piyasa gözlemcileri, AMB'nin enflasyonla mücadele hedefini ikinci plana atmadığını göstermek için Temmuz ayında çeyrek puanlık faiz artırımına gideceğini tahmin ediyor.

Belli başlı merkez bankalarından sadece enflasyona odaklanmasıyla ayrılan Avrupa Merkez Bankası, halen on yıllık hayatının en zorlu dönemlerinden biriyle karşı karşıya. Avrupa Merkez Bankası (ECB), onuncu yıldönümünü kutluyor. 10 yıl önce Maastricht anlaşması uyarınca kurulan ECB, Avrupa'da tek para sistemiyle birlikte hayata geçti.

ECB, kuruluşundan bu yana, Maastricht anlaşmasının öngördüğü üzere, sadece enflasyona odaklanmasıyla, diğer belli başlı merkez bankalarından farklılaştı. Banka, zaman zaman siyasetçilerden gelen enflasyonla birlikte büyümeye

de odaklanılması yönündeki çağrılara her zaman kulak tıkadı.

Bankanın başkanı Jean-Claude Trichet, onuncu yıl nedeniyle hazırlanan özel bültende, fiyat istikrarının hayati önem taşıdığını bir kez daha tekrarladı. Trichet, “Fiyatların istikrarlı olması, herkesin gelirinin değerini korur. Özellikle de en fakir vatandaşlarımızın parasının değerinin korunması çok önemlidir” ifadelerini kullandı. Trichet, fiyat istikrarının inandırıcı bir şekilde sağlanmasının sürdürülebilir büyüme ve istihdam yaratımı için bir ön koşul olduğunu vurguladı.

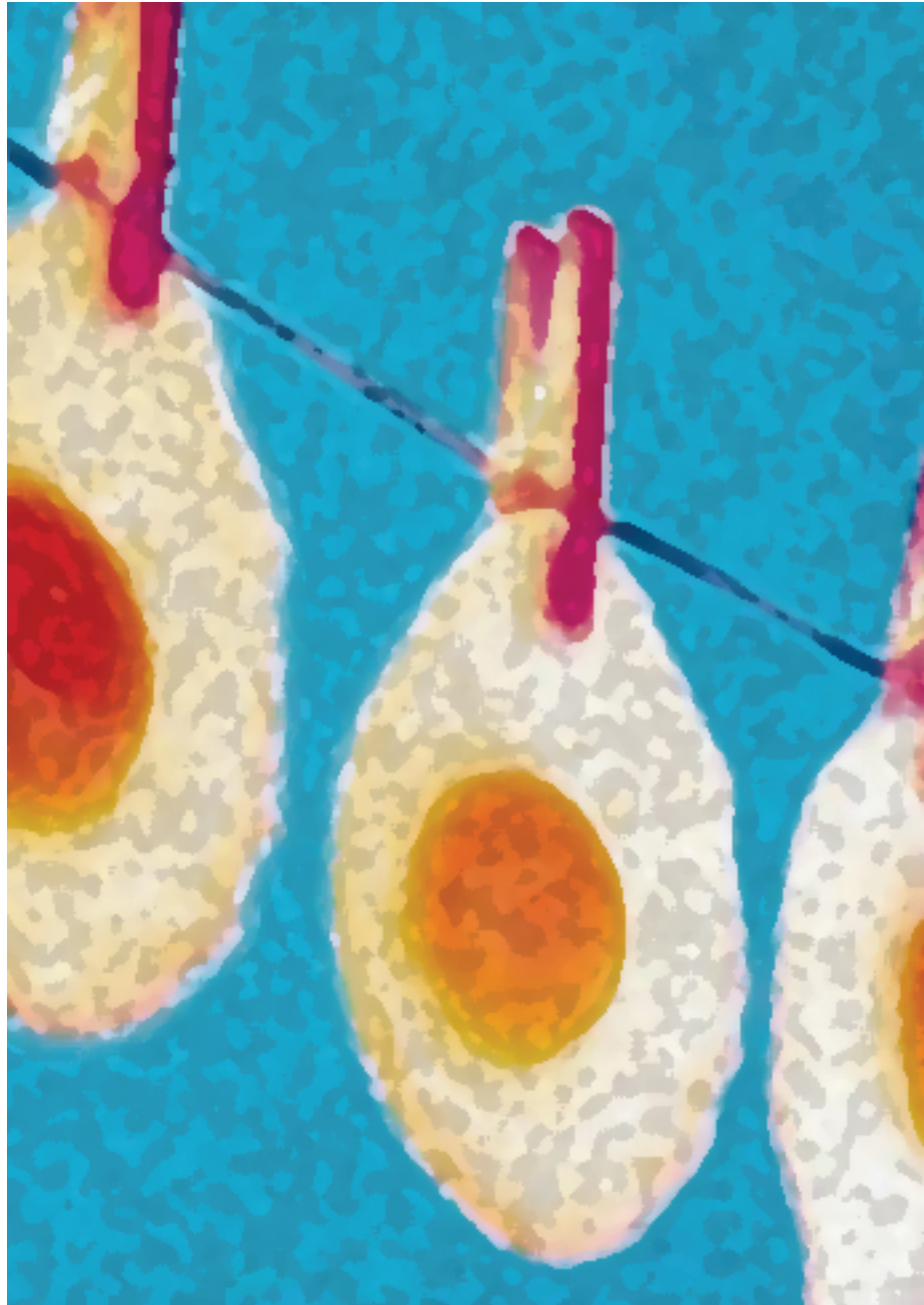
ECB, kredi krizinde ABD Merkez Bankası (FED) ve İngiltere Merkez Bankası’nın aksine faizleri indirmeyerek inandırıcılığını bir kez daha sergiledi. Banka, kriz sırasında bankaların nakit ihtiyacının karşılanması konusunda hızlı kararlar almasıyla da itibarını güçlendirdi.

Ancak ECB, halen on yıllık hayatının en zorlu dönemlerinden biriyle karşı karşıya bulunuyor. Son ekonomik büyüme döneminin sonuna ge-

lindiği yönünde işaretler artarken, Euro Bölgesi’nde enflasyon yükseliyor. Son verilere göre, bölgede enflasyon Mayıs’ta yıllık bazda yüzde 3.6 ile rekor kırdı. ECB, enflasyonun yüzde 2’ye yakın bir düzeyde seyretmesini hedefliyor. Bankanın bu süreçte izleyeceği politika merakla bekleniyor.

BM Genel Sekreteri Ban, artan akaryakıt ve gıda fiyatlarını kontrol altına almanın küresel istikrar için hayati önem taşıdığını söyledi.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-Mun, İngiltere’de Başbakan Gordon Brown ile görüşmesinden sonra yaptığı açıkla-

mada, akaryakıt ve gıda fiyatlarındaki artışın, dünyada siyasi ve güvenlikle ilgili sorunlara yol açabileceği uyarısında bulunarak, bu mesele uygun biçimde halledilemezse diğer mücadele ve krizlerin tetikleneceğini kaydetti.

İngiltere Başbakanı Gordon Brown da artan akaryakıt fiyatlarının, küresel çözüm gerektiren, küresel bir sorun olduğuna dikkati çekti.

Dünya Bankası, “2008 Küresel Kalkınma Finans Raporu”nu yayınladı. Gelişmekte olan ülkeler için finansman koşullarının kötüleşeceği belirtilerek büyümenin yavaşlayacağı uyarısı yapıldı. Dünya Bankası, “2008 Küresel Kalkınma Finans Raporu”nda 2008 yılının “zorlu” bir yıl olarak şekillendiğini belirtirken, kalkınmakta olan ülkelerde 2007 yılında 7.8 olan büyüme oranının, bu yılda 6.5’e yavaşlayacağı, risklerin artacağı uyarısını da yaptı.

Dünya ekonomisinin 2007 yılının ortasından bu yana bir “finansal kriz ve yavaşlayan büyüme dönemi”ni girdiğine işaret edildiği raporda kalkınmakta olan ülkeler için finansman koşullarında yüksek piyasa oynaklığı ve sıkı kredi koşulları ortamına geçildiğine dikkat çekilerek, 2008 yılının kalkınma finansmanı için zorlu bir yıl olacağını altı çizildi.

Uluslararası toplumun, krizin uzun vadeli küresel büyüme ve istikrarı baltalamaması için omuzlayacağı “karmaşık bir yük”ün olduğu da ifade edilen raporda “baskiretli mali planlaması yapan ve etkin bir biçimde fiyat istikrarını korumak amacıyla para politikalarını kullanan ülkeler, uzun vadede büyüme sürdürmek açısından daha iyi bir konumda olacak” denildi.

Dünya Bankası, yüksek gelir olan ülkelerdeki ekonomik yavaşlamanın 2007 yılının sonundan beri daha belirgin bir hale geldiğine işaret ederken ABD’de büyümenin bu yıl yüzde 1.1’e inmesinin beklendiğini, euro bölgesi için projeksiyonun da yüzde 1.7’ye düşürüldüğünü kaydetti. Kalkınmakta olan ülkelerde de büyümenin yavaşlayacağını belirtilen raporda, 2007 yılında yüzde 7.8 olan büyümenin 2008 yılında yüzde 6.5 düzeyine ineceğini tahmin edildiği, bunun da Aralık 2007’de yapılan 7.1 tahminin çok altında olduğu vurgulandı.

Raporda kalkınmakta olan ülkelere yönelik net özel sermaye akımlarının 2007 yılında 269 milyar dolara artarak rekor düzey olan 1 trilyon dolara çıktığına ancak bu rakamın 2009 yılında yüzde 5 azalarak 850 milyar dolara inmesi beklendiğine dikkat çekildi. Bu arada, Dünya Bankası’nın en kötü

senaryosuna göre, sermaye akımlarının, 550 milyar dolara gerilemesi olasılığı da bulunuyor.

Raporda kalkınmakta olan ülkelerin ABD’deki mortgage krizinden kaynaklanan risklerinin düşük olmasına karşın bu ülkelerdeki şirketlerin sendikasyon kredilerine erişimin olumsuz etkilendiği kaydedildi. Öte yandan, Türkiye, Macaristan, Ukrayna ve Rusya gibi uluslararası interbank finansmanına en çok bağımlı olan ülkelerin “dış şoklara daha kırılgan” oldukları değerlendirildi de yapıldı.

Dünya Bankası, kalkınmakta olan ülkelerin küresel finansal koşulların bozulmaya başladığı 2007 yılının ortasında daha güçlü konumda bulunmalarına karşın, bu ülkelerin üçte ikisinde cari dengelerin kötüleştiğini kaydetti. Kalkınmakta olan ülkelerin yarısının cari açıklarının GSYİH’ya oranının 2007 yılında yüzde 5’i aştığına dikkat çekilen raporda buna karşın kalkınmakta olan ülkelerin rezervlerinin artmayı sürdürdüğüne de işaret etti.

Nominal dolar fiyatına göre gıda fiyatlarının 2005 yılından bu yana ikiye katladığına dikkat çekildiği raporda bu artışların “ciddi bir kaygı” yarattığı vurgulandı. Raporda artan gıda ve enerji fiyatlarının “göz korkutucu zorlukları” yarattığı görüşü de dile getirildi.

ÜFE arttı, TÜFE düştü

Haziran ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 0,32, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 13,76, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 17,03 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,39 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde -2,73, sanayi sektöründe ise yüzde 1,06 olarak gerçekleşti. En yüksek aylık artış yüzde 9,46 ile ham petrol ve doğalgazda yaşandı. Endekste kapsanan 756 maddeden; 184 maddenin ortalama fiyatında değişim olmazken, 323 maddenin fiyatında artış oldu.

Haziran ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde -0,36 düşüş, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 6,00, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,61 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,64 artış gerçekleştirdi. Ana harcama grupları itibarıyla en yüksek aylık artış yüzde 2,39 ile eğitim grubunda gerçekleşti. Bir önceki yıla göre tüketici fiyatlarındaki en yüksek artış yüzde 16,30 ile konut grubunda yaşandı. Bunu lokanta ve oteller ile gıda ve alkolsüz içecekler takip etti.

ÜFE	HAZİRAN 2008 (2003=100)	HAZİRAN 2007 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,32	-0,11
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	13,76	2,98
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	17,03	2,89
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,39	10,09

TÜFE	HAZİRAN 2008 (2003=100)	HAZİRAN 2007 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	-0,36	-0,24
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	6,00	3,87
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	10,61	8,60
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,64	10,11

		2008						2007					
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,42	2,56	3,17	4,50	2,12	0,32	0,06	0,85	1,02	-0,13	0,89	0,15
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,42	3,00	6,26	11,04	13,39	13,76	3,05	3,93	4,98	4,84	5,78	5,94
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,80	1,29	0,96	1,68	1,49	-0,36	-0,73	0,02	1,03	1,81	1,95	0,22
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,80	2,11	3,09	4,82	6,38	6,00	3,11	3,13	4,19	6,08	8,15	8,39

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Mayıs (Milyon YTL)			
	2007	2008	Artış (yüzde)	2008 Yılı Bütçe Hedefi
Genel Bütçe Gelirleri	80.149	81.299	1.41	199.410
Vergi Gelirleri	59.224	70.060	15.4	171.206
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	19.024	23.658	19.5	52.600
Gelir Vergisi	13.164	16.120	18.3	38.100
Gelir Vergisi Tevkifatı	11.762	14.511	18.9	35.141
Kurumlar Vergisi	5.859	7.538	22.2	14.500
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	5.964	6.931	13.9	14.264
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.641	1.923	14.6	4.029
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.587	1.886	15.8	3.877
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	24.054	26.697	9.89	71.382
Dahilde Alınan KDV	6.692	7.081	5.49	17.652
Özel Tüketim Vergisi	14.309	16.121	11.2	44.719
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	1.303	1.546	15.7	3.976
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	11.076	13.971	20.7	33.502
İthalde Alınan KDV	10.055	12.738	21.0	30.500
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.232	4.439	-17.8	8.978
Harcamalar	83.493	86.023	2.94	222.53

EKONOMİK VERİLER

	2007	2006	2005	2004	2003	2002
GSYH (Cari fiyatlarla milyon YTL)	856.387	758.391	648.932	559.033	454.781	350.476
GSYH (milyon/dolar)	658.786	526.429	481.497	390.387	304.901	230.494
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	4.5	6.9	8.4	9.4	5.3	6.2
Kişibaşına GSMH (ABD Doları)	9.333	6.477	5.008	4.172	3.383	2.598
Üretim Endeksi	145.0	137.6	130.0	123.4	112.4	103.3
Toplam İhracat (milyon/dolar)	107.213	85.535	73.476	63.167	47.253	36.059
Toplam ithalat (milyon/dolar)	170.057	139.576	116.774	97.540	69.340	51.554
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-62.844	-54.041	-43.298	-34.373	-22.087	-15.495
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	63.0	61.3	62.9	64.8	68.1	69.9
İşsizlik Oranı (%)	11.0	9.9	10.3	10.3	10.5	10.6
Kamu Net Borç Stoku (milyon YTL)	248.974	259.527	270.617	274.456	250.841	215.680
İç Borç Stoku (milyon YTL)	255.310	251.470	244.782	224.483	194.387	149.870
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	247.200	205.548	168.716	160.760	144.266	129.671
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyar/dolar)	286.3	245.5	247.1	235.8	202.6	148.5
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-37.996	-32.193	-22.604	-15.559	-8.036	-1.519

	2008		2007		2006
(Bin YTL)	13 Haziran	6 Haziran	28 Aralık	15 Haziran	29 Aralık
Emisyon	30.492.099	29.652.927	27.943.811	25.507.705	23.048.304
Para Arzı					
- M1	80.317.969	78.781.407	77.674.822	72.639.112	42.624.107
- M2	378.217.335	374.145.144	345.028.428	320.981.869	182.101.091
- M3	404.459.723	399.433.821	370.077.665	346.243.673	191.489.106
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	172.425.230	225.127.641	209.845.693	188.876.447	168.858.028
- Vadeli Tasarruf	14.939.213	156.370.044	144.025.106	128.753.670	116.860.397
- Vadesiz Tasarruf	41.655.182	14.876.282	13.502.656	13.292.509	11.889.211
- Vadeli Ticari	11.409.670	29.651.340	27.046.729	24.259.533	22.616.587
- Vadesiz Ticari	15.276.715	10.244.897	13.150.172	9.489.099	8.948.002
- Resmi Mevduat	9.240.306	13.985.078	12.121.030	13.081.636	8.543.831
Kredi Stoku	258.867.636	256.733.273	222.832.596	193.913.963	174.353.503
- Tüm Banka Kredileri	258.867.636	256.733.273	222.832.596	193.913.963	174.353.503
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	154.713.225	153.200.884	148.075.355	146.363.815	140.748.782

Mevzuat Değişiklikleri

- 04.06.2008** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 383)
- 06.06.2008** - **Mükerrer** 5766 Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 09.06.2008** - Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Destekleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 11.06.2008** - Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VII, No: 36)
- 12.06.2008** - Tahsilat Genel Tebliği Seri: B, Sıra No: 2
- 13.06.2008** - 2008/13676 Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna Tanınacak Haller Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar
- 14.06.2008** - Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sosyal Güvenlik Kurumuna Prim Borcu Olan İşverenlerin Kamuoyuna Açıklanmasına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe Geçici Madde Eklenmesine Dair Yönetmelik
- 20.06.2008** - 2008/13762 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (I) Sayılı Listede Yer Alan Mallarda Uygulanan Özel Tüketim Vergisi Tutarlarının Belirlenmesi ile Bazı Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
- Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 24.06.2008** - Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 267)
- 29.06.2008** - Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A) (Sıra No: 2)
- Tahsilat Genel Tebliği (Seri: B) (Sıra No: 3)
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 384)

Vergi Takvimi

- 07.07.2008** - Haziran 2008 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödemesi
- 09.07.2008** - 16-30 Haziran Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 10.07.2008** - 16-30 Haziran Dönemine İlişkin Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 15.07.2008** - Haziran 2008 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 21.07.2008** - Haziran 2008 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin EK:4 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2008 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2008 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2008 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2008 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallarına İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2008 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişlerle Futbol Müsabakalarına ve At Yarışlarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödenmesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 24.07.2008** - 1-15 Temmuz Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 25.07.2008** - 1-15 Temmuz Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 28.07.2008** - Haziran 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Nisan- Mayıs- Haziran 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Haziran 2008 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Haziran 2008 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- Nisan- Mayıs- Haziran 2008 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Mad. Kapsamında Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Haziran 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Nisan- Mayıs- Haziran 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- 31.07.2008** - Haziran 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
- Nisan- Mayıs- Haziran 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- Nisan- Mayıs- Haziran 2008 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Mad. Kapsamında Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Nisan- Mayıs- Haziran 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Haziran 2008 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 2007 Yılına Ait Gelir Vergisi 2. Taksit Ödemesi
- Motorlu Taşıtlar Vergisi 2. Taksit Ödemesi
- SSK (Haziran 2008) Sigorta Primlerinin Ödemesi
- Bağ-Kur Sigortalılarının Temmuz 2008 Sigorta Primi ve Sağlık Sigorta Primlerinin Ödemesi

Haziran 2008 Kronoloji

01 Haziran Sakarya Sapanca'da yapılan Büyükler Türkiye Kürek Şampiyonasına katılan Ankara Üniversitesi Kürek Takımı sporcuları şortla geldikleri için saldırıya uğradı.

02 Haziran 1980'li yıllarda yaşanan bankerler döneminin simge ismi Abidin Cevher Özden intihar ederek yaşamına son verdi.

03 Haziran Mayıs enflasyonu beklenenin üzerinde çıkınca Merkez Bankası enflasyon hedefinin revize edilmesini istedi.

04 Haziran ABD'de Demokrat Parti'nin adayı olmayı başaran Barack Obama, Amerikan tarihinin ilk siyahi başkan adayı oldu.

05 Haziran Anayasa Mahkemesi, türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasına ilişkin anayasa değişikliğini 2'ye karşı 9 oyla iptal etti ve yürürlüğünü durdurdu.

06 Haziran Coca-Cola'nın Avrasya ve Afrika Grup Başkanlıkları Ahmet Bozer'in yönetimi altında birleşti.

07 Haziran Anayasa Mahkemesi'nin türban kararını eleştiren TBMM Başkanı Toptan, erkler arasında kriz yaşanmaması için yeni bir anayasa ve senato sistemi önerdi.

08 Haziran Tuzla tersanesinde bir işçi daha öldü, ölenlerin sayısı 98'e ulaştı.

09 Haziran Dünyanın en büyük yatırım bankalarından Goldman Sachs petrol fiyatlarının 150 doları göreceği öngörüsünde bulundu.

10 Haziran Dünyaca ünlü Kırgız Yazar Cengiz Aytmatov yaşamını yitirdi.

11 Haziran AB Daimi Temsilciler Komitesi Türkiye ile müzakerelerde 2 başlığın daha açılmasına karar verdi.

12 Haziran AKP'nin alevi açılımı projesinin mimarı Reha Çamuroğlu, verilmiş sözler askıda kaldı diyerek Başbakan Erdoğan'ın danışmanlık görevinden istifa etti.

13 Haziran Avrupa Anayasası yerine kurumsal reformlar için hazırlanan Lizbon Anlaşması, İrlanda'da halk oyuyla reddedildi.

14 Haziran Afganistan'da Taliban militanları cezaevinden 380'i Taliban üyesi 886 mahkumu kaçırdı.

15 Haziran Çek'leri 3-2 yenen Türk Milli Takımı Avrupa Şampiyonasında çeyrek finale yükseldi.

16 Haziran Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, gecelik faizleri 0.50 puan artırarak yüzde 16.25'e çıkarttı.

17 Haziran AB Dönem Başkanı Slovenya'nın Dışişleri Bakanı Rupel, AKP'ye açılan kapatma davasının bir iç sorun olduğunu söyledi.

18 Haziran İtalyan çimento üreticisi Cementeria, Sanko Holding'e ait Çimto'nun yüzde 30'unu satın aldı.

19 Haziran TÜSİAD Başkanı Yalçındağ, ülkenin zor günlerden geçtiğini ve krizin kapıda olduğunu belirterek, tüm kesimlerin beklentilerini gözetecek yeni bir anayasa gerektiğini söyledi.

20 Haziran Avrupa şampiyonasında Hırvatistan'ı penaltılarda yenen Türkiye tarihinde ilk kez yarı finale yükseldi.

21 Haziran Milli Takım'ın Hırvat zaferi dünyayı şaşkına çevirdi, Dünya'nın ileri gelen gazeteleri mucizeyi övdü.

22 Haziran Filipinler'de fırtana bir yolcu gemisini batırdı, 743 kişi hayatını kaybetti.

23 Haziran Atatürk devrimleri travma yarattı diyen AKP Genel Başkan Yardımcısı Fırat, eleştiriler üzerine medyayı suçladı.

24 Haziran Yargıtay, Fetullah Gülen'in yasadışı örgüt kuruculuğu suçlamasıyla yargılandığı davada mahkemenin verdiği beraat kararını onayladı.

25 Haziran BDDK, bankaların sermaye yeterliliğinin ölçümünde esas alınacak kredi riskinin, derecelendirmeye dayalı olarak hesaplanmasına ilişkin Basel II uygulamasını ileri bir tarihe erteledi.

26 Haziran EPDK, otomatik fiyatlandırma mekanizması çerçevesinde konut elektriğine yüzde 21, sanayi elektriğine yüzde 22 zam yaptı.

27 Haziran Petrol fiyatları tüm zamanların rekoru olan 142 dolara yükseldi.

28 Haziran Genelkurmay Başkanlığı, bazı basın yayın organlarında TSK aleyhine çıkan haberlere ilişkin sert bir açıklama yaptı.

29 Haziran Euro 2008'de Almanya'yı 1-0 yenen İspanya şampiyon oldu.

30 Haziran AB dönem başkanlığını 6 ay süreliğine Fransa üstlendi.